

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/434/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2617206004
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:2617206004.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členiek senátu JUDr. Bianky Gelačikovej a Mgr. Aleny Čakváriovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti V.: S., nar. XX.XX.XXXX a K., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Malacky, so sídlom Záhorácka 2942/60A, 901 01 Malacky, deti rodičov: matky - K. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/XX W., zastúpenej JUDr. Hrebíkovou, advokátkou so sídlom Duklianskych hrdinov 2946/6, 901 01 Malacky, a otca - N. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX N. N. XXX, za účasti Okresnej prokuratúry Malacky, so sídlom Sasinkova 71, 901 01 Malacky, v konaní o návrhu matky a otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, a o návrhu matky a otca na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Malacky, zo dňa 26.07.2018, č.k. 8P/366/2017-114, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie sa z r u š u j e a vec sa mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Malacky uznesením zo dňa 26.07.2018, č.k. 8P/366/2017-114, nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne zveril maloleté deti V. S., nar. XX.XX.XXXX a K., nar. XX.XX.XXXX, na čas do právoplatného skončenia konania vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom vedenom na Okresnom súde Malacky pod č.k. 8P/366/2017 do osobnej starostlivosti matky a otcovi určil povinnosť platiť výživné na každé z maloletých detí vo výške XX eur mesačne, počnúc vydaním neodkladného opatrenia. V časti určenia výživného od 03.04.2017 návrh matky zamietol. Návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

Svoje rozhodnutie právne odôvodnil § 366 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP), § 324 ods. 1,3, § 325 ods. 1,2 písm. d) § 329 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP), a vecne tým, že po oboznámení sa s návrhmi rodičov na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom (návrh matky doručený súdu dňa 20.09.2017, návrhom otca doručený súdu dňa 16.11.2017), návrhom matky na nariadenie neodkladného opatrenia doručenom súdu dňa 21.05.2018, správami Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Malacky, týkajúcich sa opakovaných šetrení v domácnosti u otca a u matky a týkajúcich sa rodinných pomerov maloletých detí (zo dňa 29.05.2018, 13.06.2018, 03.07.2018, 11.07.2018, 18.07.2018), úradnými záznamami Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Malacky (zo dňa 25.04.2018, 27.04.2018), správou z Materskej školy v N. N. a správou ošetrujúcej lekárky maloletých detí, mal za preukázané splnenie zákonných dôvodov pre nariadenie neodkladného opatrenia v matkou navrhovanom smere. Za preukázané považoval, že rodičia maloletých detí nie sú manželia, nežijú spolu od 03.04.2017, kedy matka s maloletými deťmi odišla zo spoločnej domácnosti, že matka uzavrela druhé manželstvo so svojim bývalým manželom, s ktorým žijú aj s ich spoločnými deťmi z prvého manželstva v spoločnej domácnosti. Za preukázané tiež mal, že matka pracuje v 2-týždňových intervaloch v zahraničí, preto po jej odchode zo spoločnej domácnosti rodičia realizovali starostlivosť o maloleté deti formou striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov v 2 týždenných intervaloch. Za osvedčené mal, že v dôsledku konfliktných vzťahov medzi rodičmi sa

každé preberanie a odovzdávanie maloletých detí nezaobišlo bez hádok a incidentov, takmer vždy pred maloletými deťmi, pričom tieto sa stupňovali od verbálnych urážok až po fyzické napadnutie (podľa vyjadrenia matky). Obaja rodičia jeden druhého vzájomne obviňujú a podávajú na seba rôzne oznámenia, „žalujú“ na seba, nevedia spolu komunikovať. Súd prvej inštancie uviedol, že aj keď nezistil žiadne nedostatky v starostlivosti o maloleté deti u žiadneho z rodičov, je zrejmé, že situácia pri preberaní detí by do budúcnosti mohla mať na ne negatívny dopad a mohla by viesť k narušeniu vzťahov medzi všetkými súrodencami, ako aj medzi nimi a rodičmi. Mal za to, že v záujme maloletých detí je ich situáciu v rodine stabilizovať tak, aby sa situácia medzi rodičmi ukludnila, a aby rodičia pochopili, že vzájomným napádaním sa, ubližujú najmä svojim deťom. Dôvodil, že aktuálne sú maloleté deti u matky a keďže v jej starostlivosti súd nedostatky nezistil, vyhovel jej návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Súčasne vyhovel čiastočne návrhu matky aj v otázke výživného podľa § 366 CMP, keď výživné na každé z maloletých detí určil v sume 50 eur mesačne od vydania neodkladného opatrenia a vo zvyšku návrh matky zamietol. Zdôraznil, že o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom rozhodne po dôkladne vykonanom dokazovaní konečným rozhodnutím.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletých detí. Súdu prvej inštancie vytkol, že vychádzal iba zo skutočností tvrdných matkou, ktoré sú nepravdivé a zavádzajúce. Namietal, že súd nevykonával dokazovanie výsluchom ním navrhovaných svedkov, ktorých výpovede by dokázali spochybniť hodnovernosť matkiných tvrdení a ozrejmili podrobnosti o rodine F.. Zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matke považoval za ohrozujúce zdravý psychický a fyzický vývoj maloletých detí. Vo svojom odvolaní uviedol a čiastočne z predchádzajúcich svojich podaní zopakoval okolnosti predchádzajúce odchodu matky z ich spoločnej domácnosti a dôvody jej návratu k bývalému manželovi a uzavretie ich nového manželstva. Tvrdil, že oproti jeho dôslednej osobnej starostlivosti o maloleté deti, matka osobnú starostlivosť o maloleté deti nezabezpečuje zodpovedne, nestará sa o domácnosť a starostlivosť a výchovu maloletých detí zanedbáva. Poukázal na skutočnosť, že matka od júla 2017 pracuje na 2 týždenné zmeny v W., preto a aj v dôsledku jeho osobnej starostlivosti o maloleté deti ukončil svoj pracovný pomer. Uviedol okolnosti a skutočnosti ich starostlivosti o maloleté deti počas vedenia ich spoločnej domácnosti, kedy osobnú starostlivosť o maloleté deti spolu so zabezpečením dochádzky do predškolského zariadenia vykonával vo väčšej miere a často krát aj namiesto matky. Pokiaľ matka namietala, že jej na výživu maloletých detí neprispieva uviedol, že práve naopak matka, ktorá poberala na maloleté deti rodičovský príspevok, by mu ho mala vrátiť za obdobie, kedy sa o maloleté deti staral počas jej turnusov v W. on. Uviedol, že súd prvej inštancie nedostatočne prihliadal na jeho tvrdenia o zlom psychickom stave maloletých detí, nechotu maloletého S. ísť od neho k matke, pričom jeho odchody boli sprevádzané strachom a plačom, o čom kuratel upozorňoval. Namietal tvrdenia matky o tom, že s ňou odmieta komunikovať, ako aj skutočnosti o jeho fyzických útokoch pri preberaní a odovzdávaní maloletých detí. Tvrdil, že starostlivosť o maloleté deti je v domácnosti matky ohrozená, tak zo strany jej starších detí, ktoré sa k mladším súrodencom správajú nevhodne, ako aj zo strany jej manžela K. F., ktorý pije alkohol a má údajne úchylné sklony. Namietal postup pracovníkov kurately, ktorí mu nie sú nápomocní pri riešení ich rodinnej situácie, alebo pri zabezpečení kontaktu s maloletými deťmi. Uviedol, že matka mu neposkytuje informácie o maloletých deťoch a bráni mu v styku s maloletými deťmi.

4. Matka vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca prostredníctvom zvolenej právnej zástupkyne navrhla rozhodnutie súdu ako vecne a právne správne potvrdiť. Poukázala na absentujúcu obligatórnu procesnú náležitosť odvolania otca, ktorou je odvolací návrh. Uviedla, že zotrváva na všetkých ňou doposiaľ uvádzaných skutočnostiach a tvrdeniach, skutočnosti uvedené v odvolaní otca považovala za jeho špekulácie a klamstvá. Uviedla, že aj za pomoci svojej právnej zástupkyne sa na styku maloletých detí s otcom v mesiaci august 2018, vedeli dohodnúť. Uviedla, že na spoločnom stretnutí za prítomnosti svojej právnej zástupkyne otca požiadala o súhlas s vyťahovaním maloletých detí do W., kde naďalej pracuje, s čím otec zásadne nesúhlasil. Mala za to, že v záujme maloletých detí je, ponechať naďalej v platnosti nariadené neodkladné opatrenie, ktoré vzhľadom na konfliktné vzťahy medzi ňou a otcom a ich nedostatočnú komunikáciu, stabilizuje pomery maloletých detí. Vyjadrila nesúhlas so zverením maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, keď je pre deti dôležité, aby mali stabilné rodinné zázemie, aby každé 2 týždne nekočovali od nej k otcovi a naopak, ako to bolo donedávna. Takáto forma starostlivosti o maloleté deti v ich prípade nie je možná, pre ich nekorektné vzájomné vzťahy a neschopnosť primerane komunikovať.

5. Kolízny opatrovník navrhol uznesenie súdu prvej inštancie potvrdiť.

6. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65 a § 66 zák. č. 161/15 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej CSP), a dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné, rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je možné potvrdiť ani zmeniť a je potrebné ho zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Ochrana princípov spravodlivého procesu na zákonnej úrovni prislúcha všeobecným súdom. Porušenie práva na spravodlivý proces sa môže prejavíť v ktoromkoľvek štádiu konania na súde prvej inštancie. Porušením práva na spravodlivý súdny proces sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníkov konania, ktoré im poskytujú procesnoprávne predpisy. O procesnú vadu v zmysle § 389 ods. 1 písm. b/ CSP ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Obsah práva na spravodlivý proces (right to fair trail) je pomerne široký a medzi jeho zložky možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia.

8. V zmysle Civilného mimosporového poriadku a Civilného sporového poriadku účastníci konania majú v konaní právo na to, aby bola vec v čo najkratšom čase prejednaná a rozhodnutá (§ 30 CMP), právo oboznámiť sa s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a vyjadriť k nim svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon (§ 167 CSP), právo byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 33 ods. 1 CMP), právo na doručenie predvolania na pojednávanie tak, aby mal účastník dostať čas na prípravu, spravidla najmenej 5 dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať (§ 33 ods. 2 CMP), právo zúčastniť sa verejného vyhlásenia rozsudku (§ 219 CSP), právo na to, aby bol účastníkom rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 223 CSP), právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (§ 220 ods. 2 CSP).

9. Úlohou odvolacieho súdu je posúdiť závažnosť každého porušenia, pritom môže dospieť k riešeniu, že niektoré menej závažné pochybenia môže napraviť svojim postupom. Dôvodom na zrušenie rozhodnutia je preto taký zásah do práva na spravodlivý proces, ktorý vzhľadom na jeho povahu alebo intenzitu nie je možné v odvolacom konaní napraviť a ktorý zásah odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé.

10. V danom posudzovanom prípade sa odvolací súd, ktorý nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania musel po preštudovaní celého spisového materiálu vysporiadať v prvom rade so skutočnosťou, či postupom súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a odňatie možnosti konať pred súdom tým, že súd prvej inštancie súčasne nekonal o návrhu matky a návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ako mu to vyplývalo z uznesenia o spojení vecí č.k. 8P/366/2017-65 zo dňa 12.07.2018, z dôvodu ktorého nevyhodnocoval návrhy oboch rodičov a dôvody na nariadenie neodkladného opatrenia v nich uvedené. Z obsahu uznesenia súdu prvej inštancie nevyplýva, že by sa súd prvej inštancie vôbec zaoberal návrhom otca na nariadenie neodkladného opatrenia, toto vyhodnotil, a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil. Aj keď výroková časť uznesenia obsahuje výrok, ktorým návrh otca zamietol, zo záhlavia uznesenia je zrejmé, že súd rozhodoval o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom uvedené vyplýva aj z obsahu odôvodnenia uznesenia. Odvolací súd dospel k záveru, že nerozhodovaním o oboch návrhoch rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia vo vzájomnej súvislosti, nevyhodnocovaním skutočností, ktoré mali byť podľa návrhu otca dôvodom na nariadenie neodkladného opatrenia v ním navrhovanom smere a z toho dôvodu aj absencia potrebného odôvodnenia rozhodnutia, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. So zreteľom na uvedené považuje odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie za nepreskúmateľné, nespĺňajúce zákonné náležitosti predpísané v § 220 ods. 2 CSP, nakoľko v ňom absentujú dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil, a z toho vyplývajúci jednoznačný a nepochybný záver súdu prvej inštancie. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav, a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú

tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je možné konštatovať, že odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie uvedeným požiadavkám nevyhovuje, čím je zároveň naplnený dôvod pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

12. Podľa § 389 ods. 1 písm. a/, b/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak neboli splnené procesné podmienky a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesná práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento ne-dostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

13. V prejednáwanej veci súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tento nedostatok nebolo možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom, odvolací súd uznesenie podľa § 389 ods.1 písm. b/ CSP zrušil vo všetkých jeho výrokoch, ktoré vzájomne súvisia a podľa § 391 ods.1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v ktorom súd prvej inštancie bude povinný konať v súlade s § 167 ods. 1 CSP, a o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia a o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia opätovne rozhodnúť.

14. Úlohou súdu prvej inštancie bude v ďalšom konaní pri rozhodovaní o návrhoch obidvoch rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia (návrhu matky zo dňa 21.05.2018 a návrhu otca zo dňa 06.07.2018, v zmysle uznesenia o spojení vecí č.k. 8P/366/2017-65 zo dňa 12.07.2018), vyhodnotiť a zvážiť všetky doposiaľ osvedčené skutočnosti, vyplývajúce z obsahov návrhov, priložených listín a zo správ kolízneho opatrovníka o opakovanom šetrení pomerov v rodine a o spolupráci s oboma rodičmi. Súd prvej inštancie svoju pozornosť zamerá na vyhodnotenie skutočností vyplývajúcich z obsahu spisu a síce, že matka fakticky osobnú starostlivosť o maloleté deti z dôvodu jej pracovných turnusov v W., minimálne v rozsahu 2 týždne v kalendárnom mesiaci a viac nevykonáva a maloleté deti v uvedenom rozsahu, (maloleté deti sa aktuálne s otcom oproti predchádzajúcemu obdobiu stretávajú v minimálnom rozsahu), prenecháva v starostlivosti iných osôb. Odvolací súd zastáva názor, že v danom prípade nie je možné bez povšimnutia ponechať osobu terajšieho aj minulého manžela matky K. F., s ktorým matka vedie spoločnú domácnosť a ktorý okrem ich spoločných detí v čase neprítomnosti matky zrejme zabezpečuje osobnú starostlivosť aj o maloleté deti V.. Z listín, ktoré sú obsahom spisového materiálu, ale aj zo správ kolízneho opatrovníka (zo dňa 06.07.2018, 12.07.2018 a 25.07.2018) osobu manžela matky nemožno považovať za dôveryhodnú osobu, ktorá by sa v čase neprítomnosti matky na území Slovenskej republiky mala o maloleté deti namiesto ich otca starať. Zo záverov súdu prvej inštancie ale aj z obsahu spisu totiž vyplýva, že otec sa o maloleté deti v minulosti osobne staral, má pre starostlivosť o maloleté deti vytvorené vhodné podmienky a má s maloletými deťmi vybudované citové väzby. Prostredie u otca, nie je pre maloleté deti cudzie a maloleté deti ho dôverne poznajú. Z obsahu spisového materiálu je zrejme, že matka sa s K. F. rozviedla z dôvodu jeho závislosti na alkohole, nevhodného vplyvu a správania sa k ich maloletým deťom, ako aj z dôvodu domáceho násillia (návrh matky na rozvod manželstva s K. F. zo dňa 29.01.2014). K. F. bol za svoje protiprávne násillné konanie trestne stíhaný a aj odsúdený (rozsudok Okresného súdu Malacky č.k. 3T/83/2015-78 zo dňa 09.12.2015). Z obsahu správy kolízneho opatrovníka zo dňa 06.07.2018 tiež vyplýva, že pri prešetrení pomerov v doobedňajších hodinách v domácnosti matky, boli maloleté deti doma samé, ponechané bez dozoru dospelých osôb - rodičov (matka v domácnosti nebola, pričom jej manžel nevedel kde sa nachádza), manžel matky, ktorý mal zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté deti sociálne pracovníčky stretli na ulici, ako sa pred nimi skrýva, pričom v jeho ruksaku našli zakúpený alkohol, napriek jeho tvrdeniu, že bol kupovať potraviny. Manžel matky sa v minulosti liečil zo závislosti od alkoholu v liečebni na Prednej Hore, avšak abstinenciu zjavne nedodržiava, jeho spôsobilosť zabezpečiť osobnú starostlivosť o 4 maloleté deti, namiesto matky po tak dlhú dobu (2 týždne) je minimálne uvedenými skutočnosťami spochybiteľná. Pokiaľ matka nesúhlasí so zverením detí do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, z dôvodu, aby nežili ako kočovníci, je namieste zdôrazniť, že to bola ona, ktorá prijala pracovnú ponuku v W., opustila s maloletými deťmi spoločnú domácnosť vedenú s otcom maloletých detí, v krátkom čase opäť uzavrela manželstvo s bývalým manželom (ktorý ju podľa ňou uvádzaných skutočností fyzicky a psychicky týral) pričom v súčasnosti sama osobnú starostlivosť o maloleté deti v prevažnej miere nezabezpečuje a napriek jej prísľubu, že si v prípade zverenia maloletých detí do jej osobnej starostlivosti nájde prácu v mieste bydliska, tak doposiaľ neurobila. Matka má navyše z dôvodu výkonu svojej práce v W., v úmysle presťahovať maloleté deti mimo územia Slovenskej republiky, na čo jej otec doposiaľ súhlas nedal. Z

obsahu spisu nie je zrejmé, v ktorých termínoch sa matka nachádza mimo územia Slovenskej republiky a akým spôsobom je v tomto čase pre vyhodnotenie dočasného rozhodnutia o maloletých deťoch za účelom „stabilizácie „ pomerov, ich osobná starostlivosť a kým zabezpečená. Je nesporné, že rodičia v dôsledku svojich nedostatočných rodičovských kompetencií nie sú schopní konštruktívnej komunikácie, nedodržiavajú vzájomné dohody pri preberaní a odovzdávaní detí, avšak v komplexe všetkých doposiaľ osvedčených skutočností, by iba táto skutočnosť nemala byť dôvodom ich zverenie iba do osobnej starostlivosti matky. Z obsahu spisu v danom štádiu konania vyplýva, že osobnú starostlivosť o maloleté deti po odchode matky za prácou do W. (ešte v mesiaci máj, jún 2018) zabezpečoval otec, ktorého osobnú starostlivosť o maloleté deti matka konkrétne nespochybnila, uvedené nevyplýva ani zo správ o šetrení pomerov v rodine a zisťovaní podmienok pre osobnú starostlivosť o maloleté deti na strane otca, tieto okolnosti však súd prvej inštancie nevyhodnocoval, keď z obsahu jeho rozhodnutia ani nevyplýva, že by sa bol zaoberal obsahom návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia.

15. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).